

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Forma. parag 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

non licet, secare uterum matris animam agentis, ad finem baptizandi infantem ibi existentem.

4. Quæstum Tertio à recentioribus ex hac occasione subinde fuit. An, quando baptizandus ita esset infirmus, ut judicaretur mors ipsi fore acceleranda ab aqua ad baptismum necessaria; An inquam tunc licet baptizari posset? Responditque Coniuck, a
a Coniuck q. 66. a. 7. sub. p. Hurt. d. 1. de bap. diff. 5. Diana p. 5. Tr. 3. ref. 8. Pasqua. dec. 421.
 alique, casum fore moraliter impossibilem, quia modica aqua, præsertim si admoveatur calida, non videtur possetantum detrimentum afferre. Addit tamen, admissio casu, licet baptizari, quia ejusmodi periculum ex modica illa aqua, præsertim, ut diximus, calida proveniens, est tam rarum, parvum, atque incertum, ut non debeat venire in considerationem humanam.

5. Hæc olim quæsta sunt; nunc verò ea proponitur difficultas. An ille, qui prædictum infantem projecit in puteum incidit in irregularitatem? & per hanc occasionem idem Secundò queritur de illo, qui baptizet infirmum in eo raro casu, quo ex sola ablutione baptismi moriatur? cujus modo nu. 4. meminimus.

6. Respondeo ad Primum, cum, qui infantem projecit in puteum incurrisse irregularitatem ex delicto, quia (ut nunc suppono) peccavit occidendo innocentem, Dico, ut nunc suppono, nam, si bona fide fecit, & ex bona conscientia, quamvis erronea, non peccavit, unde irregularitatem non contraxit, quia irregularitas ex delicto, sine delicto non incurritur, ut infra latè suo dicitur loco.

7. Respondeo ad Secundum; eum, qui infirmum baptizat in eo raro casu, non incidere in irregularitatem. Acceleratio enim (sunt verba b Hurtadi) illa mortis hominis alias morituri, cui ratione dicta asperisionis exponitur, aded exigua, & insensibilis est, & fit modo ita humano, ut ob salutem æternam non sit contra rationem, ac proinde sic baptizans non manet irregularis, quamvis re ipsa sequatur dicta acceleratio. Hæc Hurtadus.

8. Vides differentiam utriusque casus? In prioris, qui projecit infantem moribundum in puteum, infantem occidit, dum projicit, in posteriore verò infirmum ablucendo, æquaquam occidit, quia ea parva ablutio

non est causa ex se mortis, sicuti est dicta projectio.

9. Favet nostræ, & Hurtadi sententiæ Sotus, c & Zambranus d qui dicunt, baptizantem non incurrisse in irregularitatem, quando est necessitas aliquem baptizandi, & mors accidit propter actionem baptizantis, sed sine illius culpa, ac per accidens, & inopinatò.

§. V.

De Forma Baptismi.

1. AD essentiam formæ baptismi habendam, tria distinctè explicari omnino debent. Primò, Actio exterior, seu actus ipse baptizandi. Secundò, Unitas Dei. Tertio, personarum divinarum Trinitas, quæ certè tria satis bene explicanter in cœmuni, & consueta forma Latinorum: Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Et in forma Græcorum, quam mox ponam num. 15.

2. Illud (in nomine) aliqui dicunt significare idem, quod in invocatione, alii in fide, alii in virtute, id est in autoritate, & potestate: id quod, cum major explicatio ad Theologos e pertineat, innuisse sufficiat.

3. Et quidem, quoad valorem, in qua cumque lingua proferri ejusmodi formam ad licitum verò usum, Latinum uti forma Græca, Græcum latina, esse mortale, docet Hurtadus, g negat tamen h Valentia, quia hæc cœlestis mutatio accidentalis, & levis momenti, quod certè probabile est.

4. Jam verò, quia difficile est aliquando cognoscere, an, & quando verba, æquivalentia, vel mutata, vel addita, vel corruptè prolata, ejusmodi sint, ut formam mutent essentialiter, vel accidentaliter, atque aded ut certò, vel non certò, vel etiam sub dubio sufficienter ad Baptismi valorem, ided breviter hic suis sub classibus ea collecta subdam: quamvis circa idem aliqua docuerim, cum de forma Sacramentorum in univèrsam distorui, i quæ sanè erunt omnino recolenda:

Verba

c Sotus in 14. d. 5. q. 3
 d Zambr. de casibus occur. t. 1. p. 10. mor. c. 1. dub. 12. nu. 16.

c S. Th. 3.

p. q. 66. ar. 5. ad 6. a. l. i. que.

f Lib. p. de Sac. in g. n. e. cap. 1. in i. n. i. o.

g Hurtad.

l. c. diff. 7.

h Vale.

apud eundem.

i Lib. 1. de Sac. in g. n. e. c. 2.

§. 3.

Verba certò sufficientia ad Formam baptismi.

5. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Nota, illud Ego, & illud Amen, non esse de essentia formæ. Immo, si citra contemptum omittantur, non peccari mortaliter, quia res est levis: ut habes apud Hurtadum, a aliisque.

a G. Hurtad. ad. de bap. d. p. diff. 7. v. de etiam Leand. de bap. d. 3. qu. 2. b. Suar. Dica. fel. Hen. riques. Coninck. Trullench. Bauni. Diana. p. 2. Tr. 17. ref. 15.

6. Ego te baptizo in nomine Patris: Dei Filii: vel Christi, Dei Filii: & Spiritus Sancti.

7. Ego te baptizo in nomine Patris, in nomine Filii, in nomine Spiritus Sancti. Vel (quod idem videtur esse) in nomine Patris, & in nomine Filii, & in nomine Spiritus Sancti.

Ratio hujus sufficientia est, quia sic ostenditur pluralitas personarum, non vero pluralitas Deorum. b. Licet in validam esse hanc formam, vel saltem sub conditione repetendum baptismum, per hanc formam collatum, dicant non pauci. Sed ego sequor Doctores, priore loco adductos. Et nihilominus propter ea, que dicenda §. 2. nu. 2. sunt, rectè sub conditione tunc reperetur Baptisma.

8. Ego te baptizo nomine Dei Patris Omnipotentis, & Filii Sapientis, & Spiritus Sancti boni, vel Paracliti.

Nam illud in, de essentia non esse puto cum d. Gestal. multis, contra alios putantes esse de essentia.

9. Ego te baptizo virtute Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Ita Hurtadus ibid. contra e. Toletum negantem.

10. Ego te baptizo in nomine Dei Patris Omnipotentis, & Filii sapientis, & Spiritus Sancti boni, vel Paracliti.

11. Ego te baptizo in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti.

Nam illud (&) non esse de essentia puto cum aliisque, a pluribus & contra nonnullos. g. eundem.

12. Baptizo te, vel baptizo hunc in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

13. Ego te abluo, vel lavo in nomine, &c.

14. Ego Sacerdos: ego Petrus te baptizo in nomine &c.

15. Baptizeris servus Christi, vel baptizeris, vel baptizeris hic in nomine Patris, &c.

Adverte, Modum hunc esse Indicativum, ut vere Graci enunciant, vel esse Imperativum, ut nonnulli h. Theologi, eos proferre putant, & ap. prolant. At vero nunquam deprecari videntur, ut mox dicam nu. 28.

Tamburinus de Sacramentis.

Adverte item, Valentiam, adductum ab Hurtado i putare, solum venialiter peccari, si Latini G. Hurt. nus utatur forma Græcorum, vel Græcus forma d. 2. de Latinorum, sed ipsum Hurtadum putare, peccari mortaliter: Nec mirum: quia hic, ejusmodi mutationem magni cenjet esse momenti, ac levioris ille.

16. Ego in nomine Patris, & F. & S. S. baptizo te, vel in nomine Patris baptizo te, & F. & S. S.

17. Ego te baptizo in nomine Patris, Ego te baptizo in nomine Filii. Ego te baptizo in nomine S. S.

18. Nos auctoritatis gratia, te baptizamus in nomine Patris, & F. & S. S.

Illud enim Nos in hoc loquendi modo idem significat, atque Ego.

19. Ego baptizo vos, vel Dominationem vestram, Altitudinem, Excellentiam vestram in nomine &c.

Intelligitur enim ex usu loquendi persona ipsa una baptizanda.

20. Ego baptizo servum Christi Ducem talem, in nomine &c.

21. Ego baptizo Petrum in nomine, &c.

Nota, in proximis tribus formulis, & similibus, non videri committi peccatum, nisi veniale, quia in his mutatio Consuetudinis Ecclesie non videtur gravis.

22. Ego baptizo vos (si sunt multi in necessitate baptismi, ut in repentino naufragio) in nomine P. & F. & S. S.

Ratio sufficientia hujus formæ, supposita sufficienti ablutione, est, quia illud vos, etiam ex communi more loquendi, significat, te, te, & te &c. ex S. k. Thoma.

Prædicta habes sparsim ex Doctoribus citatis, ubi agunt de Baptismo.

k. S. Th. 3. p. q. 66. ar. 5. ad 4.

Verba certò non sufficientia ad formam baptismi.

23. Ego te Baptizo in nominibus Patris, F. & S. S.

Nam sic significatur pluralitas Deorum.

24. Ego te baptizo in nomine Christi Amen.

Lege Bellarminum l. qui probat Apostolos Bell. lib. nunquam baptizasse sub hac formæ. In nomine Christi, Quod si Actor c. 2. & alibi sic dicitur, à c. 3. sensus est, Apostolos baptizasse in virtute, & fide, & auctoritate Christi, id est Baptismo instituto à Christo,

C

Christo, ad differentiam Baptismi Ioannis Baptista. Vel sensus est; apponi consuevisse nomen Christi Domini in vera forma, in hunc modum. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii Domini nostri IESU CHRISTI, & Spiritus Sancti. Prior interpretatio asseritur à Sancto Basilio, Theophilacto, Damasceno: posterior à Sancto Cypriano, & Origene.

a S.Tho. l.c. ar. 6. ad p.

Scio Sanctum a Thom. asserere, Apostolos ex peculiari concessione, sic baptizasse, ut nomen Christi redderetur dulce, & amabile: Sed profecto magis animo sedent explicationes allatae

- In nomine Dei. Amen.
- In nomine Trinitatis. Amen.
- In nomine trium Divinarum personarum. Amen.
- In nomine Omnipotentis, Sapientis, & Boni.
- In nomine Genitoris, & imaginis eius, seu splendoris gloriae eius, & Doni, seu Flaminis.

25. Ego te baptizo.

In nomine Patris Majoris, & Filii Minoris, & Sp.S.

In nomine Dei, & Sanctae Crucis.

b Beda in c. 10 Actuum. c S. Bern. Epist. 34.

Inciidi in quoddam manuscriptum affirmans, Bedam b & S. Bernardum c dixisse, hanc postremam esse formulam sufficientem. Sed nihil minus in locis, qui ab ipso citantur, sed nec credibile est in aliis.

In nomine Patris, & Filii, & gratiae Spiritus Sancti.

Hanc omnino reticet. Quintanadvennas, d

d Quinana. de Baptis. sing. 5. n. 5.

26. Ego te baptizo in nomine Sanctissimae Virginis, & Sanctorum. Amen.

Quid si dicas, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Beatissimae Virginis, & Sanctorum?

Respondet, distinguendum esse. Si enim intendas baptizare, vel in nomine Virginis, & Sanctorum, vel in nomine P. & F. & S. S. indistincte cum Virgine, nullus est Baptismus. Si verò solum intendas implorare Virginis, & Sanctorum auxilium, validus erit, quia sic non mutatur essentialiter forma, sicuti contra, mutatur ex intentione precedente. Ita Vasq. e alii que.

e Vasq. Suarez. alii que

27. Baptizatur à Christo, vel à Deo talis servus Christi. Amen.

28. Baptizetur (deprecativè) servus talis apud Leon. Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus de Baptis. Sancti. d. 3. q. 36.

Quando enim sic deprecativè dicitur, puta modo Opativo, vel etiam Subiunctivo, non adhibetur forma praescripta à Christo Domino, qui dixit Apostolis Baptizantes eos, id est, vos baptizate, quasi autoritativè, quamvis, ut Ministri, non verò, ut causas principales.

29. Ego baptizo in te nomine Patris, & Filii, & Spir. Sancti.

Quia in eiusmodi transpositione mutatur forma essentialiter.

30. Baptiza Petrum servum Christi.

Nam sic, ne implicite quidem subintelligitur legitimus Minister baptizans, qui idem debet esse, qui profert verba, & qui abluat.

31. Ego intendo te baptizare in nomine P. & F. & Sp. S.

Debet enim explicari actus baptizandi, non verò sola baptizandi intentio, ut rectè notat Sayrus. f

32. Ego me baptizo.

Debet enim esse persona distincta ea, qua baptizat, ab ea qua baptizatur.

33. Denique, quando duo simul formam pronuntiant, & simul abluunt, quid dicendum?

Respondet. Si unus independenter ab alio, hæc duo ipse faciat, validè baptizat, quia sic adluat omnia essentialia Sacramenti, ita tamen, ut solus ille verè baptizet, qui prius absolvit requisita; atque ad eum qui posterior est, nihil ager.

34. Quod si, posita dicta independentia simul absolvant, simul baptizabunt, ut puto, sicuti in Missa Ordinationis omnes Sacerdotes consecrant, si simul consecrationis verba perficiant, & nihilominus hunc, ita baptizatum, esse sub conditione rebaptizandum omnino censeo.

35. Si verò unus dependenter ab alio baptizare intendat, erit Baptismus invalidus, quia sic falsa est forma, cum neuter per se auctoritativè baptizet. Vide g Hurta- g G. Hurta- rad d. 2. de bap. diff. 5.

Verba dubiè sufficientia ad formam Baptismi.

36. Ego te baptizo in nomine Genitoris, & Geniti, & Procedentis, seu Spirantis ab utroque.

37. Ego

37. Ego te baptizo in nomine Ungentis, Uncti, & quo unctus est.

Hanc formulam numerasset cum insufficientibus, sed quia ea posset colligi ex dictis à Bula a & Ambrosio, b hic, in eorum reverentiam inferatur.

38. In nomine Patris, & Iesu Christi, & Spiritus sancti.

39. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Amen.

Hanc formam certò sufficientem judicat c Huradius, mihi dubius est, quia non satis explicite videtur significari Spiritus sanctus: nam, & Angelus etiam Spiritus est.

40. In nomine, Patris, & Verbi, & Spiritus sancti.

Hanc sufficere, putat Bonacina d, nequaquam sufficere, ait Filliucius, e Sit ergo dubia.

41. Cum nomine Patris, cum nomine Filii, cum nomine Spiritus sancti.

Quamvis hanc formam sufficere putent aliqui apud Dianam f, quia censent illud Cum non extrahere formam in diversam significationem, tamen quia alii id negant, judicantes, sic non exprimi, id quod exprimitur per illud In, idò securius adnumeretur cum formis inestris.

Idem ergo erit si dicas. Sub nomine Patris, &c. vel Per nomen Patris, &c.

42. Cum Patre, Filio, & Spiritu sancto.

In Deo Patre, vel in essentia Patris, vel in uno Deo Patre, Filio, & Spiritu sancto.

In Patre, Filio, & Spiritu sancto.

In his proximis tribus formulis ambigo de Baptismo, quia per illas non videtur significari id totum, quod significatur per illud. In nomine ita Valentia g, & Coninck.

43. Ego te baptizo. In essentia Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

44. In uno Deo, Patre, & Spiritu Sancto, vel in unum Deum Patrem, Filium, & Spiritum san-

ctum, vel per unum Deum Patrem, Filium, & Sp. S.

Hanc approbat Valg. h & Layman h Valg. adducti à Castropalao, sed non ac-Layman. quiesco propter rationem, proxi- quos Ca- me dictam. Sicut non acquiescit strop. ciat. Valentia i, & Coninck. adducti sequitur- ab Hurtado.

45. In virtute, autoritate, & Fide Patris, Filii, & Spiritus sancti.

Hanc cum Castropalao l ideo in- Hurtado certam judico, quia, non signifi- de bap. cat Spiritum sanctum, prout ipse dist. 7. est proficiens, sed potius ut princi- ver. ex- pium.

46. In nomine Spiritus sancti, Filii, & Patris.

Hanc cum Castropalao l ideo in- Hurtado certam judico, quia, non signifi- de bap. cat Spiritum sanctum, prout ipse dist. 7. est proficiens, sed potius ut princi- ver. ex- pium.

47. In nomine Filii Patris, & Spiritus sancti.

Propter similem rationem modò dictà, prima p. 3. ambigo item de hac forma, quia Castrop. nò significat Patrem, ut Originò. l. a. ver. & Principium, sicuti re ipsa est, quando

48. In nomen Patris, Filii, & Spiritus sancti.

Hanc, ut sufficientem assertit Lean- der m, quia putat, sic, non mutari m Leander significationem forma. Et quidè de bap. d. 3. Graci, qui ablativo carent, In q. 13.

nomen proferunt: licet in Si- riuco sit in ablativo, ut notat n n Eslius in Eslius. Sed profecto non video, 4. §. 6.

hanc esse certò sufficientem, non enim est eadem ratio in Græco, atque in Latino. Illud enim est τὸ ὄνομα Græce prolatum ean- dem habet significationem, quam habet Latinum illud In Nomi- ne. At hoc Latine In nomen non videtur certò habere ean- dem significationem, quam ha- bet illud In Nominè, seu quam habet Græcum εἰς τὸ ὄνομα.

49. Ego te Tingo, Intingo, Mergo, Im- mergo, Aspergo, Aquam infundo, Baño, Conjição in aquam, in nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti.

Leand. ap. p. 7. 36.

a Beda in c. 10. A- Florum. b S. Amb. lib. p. de Spiritu Sancto. c G. Hur- tad. d. pri- mo de bap. diff. 10. ci- tans Valg.

d Bonac. de bap. d. prima q. 2. p. 4. nu. 13. e Filliuc. ap. Bona- cinam. ib. f Apud Dianam p. 2. tr. 17. ref. 15.

g Val. & Coninck apud G. Hurt. l. c. dist. 7. eos citantem, sed non se- quentem.

r. lib. ac. r. 4.

Hur- 2. de diff. 5.

Valde mihi incerta sunt haec formula, quia per has non satis significatur ipsa ablutionis actio, & per postremas potius significatur ablutionis causa, quam Ablutio.

50. Baptizat, vel baptizet, imperativè, te Deus, vel Christus in nomine Patris, & F. & S. S. Vel baptizaris, seu baptizetis, item imperativè, à Deo, vel à Christo, in nomine Patris, & Filii, & S. S.

Hæc duas formulas raras, ac legitimas esse pronuntiat Suarez: sed negat Vasq. apud Castropalanum citatum, qui tamen Suarii sententiam amplectitur, nescio an merito, quia sic, non explicatur ipsa actio Ministri.

Nova difficultas de collatione cuiusdam Baptismi, ex patrio vocabulo apud Siculos orta.

51. Quando fortè confertur Baptismus Infanti, urgente mortis periculo in parturientis ædibus, solet in Sicilia vernacula lingua id sic explicari. *La Raccolitrice, o vero la Mamma ingravattò il Fanciullo. Questo Fanciullo fu ingravattato in Casa, &c.* Neque unquam in alia occasione utimur hac voce *Ingravattare*, Solùm enim ea utimur ad significandum baptisma, in prædictis circumstantiis, prædictoque modo collatum.

Quædam ergo Obstetrix in ea necessitate Infantem baptizatura, hac forma usa, per infirmitatem, est. *Io l'Ingravatto in nome del Padre, e del Figlio, e dello Spirito Santo. Amen.* Convaluit Infans, de que hac nova forma certior factus Parochus, dubitavit, an validus fuerit Baptismus, multis ex Sacerdotibus Parochiæ contententibus, fuisse legitimum, multis omnino negantibus, consentientibus tamen omnibus, debere Infantem sub conditione iterum rite baptizari, quod certè factum est. Porro si ad te fuisset ejusmodi quaestio delata, in quorum nam Sacerdotum sententiam suffragium, rogo, contulisses?

52. Ego profectò de hac te interrogatus, sic respondi. Si illud *Ingravattare* idè esset apud Siculos, quod *Lavare*, vel *abluerè*, certa fuisset, & rata illa forma Baptismi, puta idiomate patrio prolata. At non ita se habet. Nam *Ingravattare*, quantum ego, qui Siculus sum, cognoscere ex nostrate more loquendi possum, significat conflatum totius illius actionis baptizandi in re subita, mortisque discrimine, privatim Domi, à non Parocho, sine

consuetis Ecclesiæ caerimoniis, &c. Non autem significat ipsum actum ablucendi, sed potius id, quod in repentina illa necessitate factum est. Proforis, ac si dicamus. Fuit hic Infans Christo Domino addictus, sine solemnitatibus Ecclesiæ. Sicuti ergo, qui sic baptizaret. Ego per hanc actionem quam facio, te Christo addico, in nomine P. & F. & S. S. irritum faceret baptismum, quia non explicaret actum ablucendi, què distinctè explicari omnino debere, nec solum implicite con significari, diximus num. 1. Ita in casu nostro.

35. Dices. At P. Franciscus Scorsus utriusq; Linguae Græcæ, & Hebraicæ peritissimus in suo Latio Christiano putat *Ingravattare*, deduci à verbo Græco *ἐμβαπτίζω*, quod significat *Lavare*, à quo etiam verbo, dempra præpositione, deducitur, *βαπτίζω*, quod ritè in hujus Sacramenti collatione, omnes usurpamus. Si igitur *Ingravattare* significat *Lavare*, aptissimum verbum erit pro forma Baptismi.

Respondeo. Tamec si concederemus ejusmodi Etymologiam, quam certè ipse Pater Scorsus prudenter sub probabilitate dumtaxat approbat, quamque ex suo penu illam, nullo duce, sed certè, me id ab ipso sciscitante, protulit, eodemque, me rogante, in suo Latio scripsit. Tamec si, inquam Etymologiam concederemus, nihilominus ex antiquissima usurpatione loquendi Siculorum, non jam amplius ipsum ablucendi actum, sed aggregatum illud, modo explicatum, hac ætate significat nostratibus, & nil præterea.

§. VI.

Regula tres, quibus docemur, quando sub conditione reiterandus sit Baptismus.

1. **P**rima Regula. Quoties collatus est Baptismus aliquo ex prædictis modis dubiè sufficientibus, erit necessariò sub conditione repetendus. Quòd si collatus fuerit, aliquo ex modis certò non sufficientibus, erit multò magis repetendus, sed conditio apponenda non erit.

2. Secunda Regula. Quoties probabilem opinionem habes, sive ex jure, sive ex facto, te non esse baptizatum, toties licitè poteris sub conditione rebaptizari, sed non obligaris. Ratio prioris partis hujus secundæ Regulae